

Jordbruksutskottets betänkande

1980/81: 25

om skogsvårdsstyrelsernas organisation, m. m. och om anslag för budgetåret 1981/82 under tionde huvudtitelns avsnitt om skogsbruk

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1980/81: 100 bilaga 13 såvitt avser anslagen under D Skogsbruk,

dels proposition 1980/81: 136 om skogsvårdsstyrelsernas organisation, m. m.,

dels åtta under den allmänna motionstiden i år väckta motioner om skogsbruk,

dels tre med anledning av proposition 1980/81: 136 väckta motioner.

Propositionerna

I proposition 1980/81: 100 bilaga 13 har regeringen (jordbruksdepartementet) under avsnittet D Skogsbruk (s. 56–60) föreslagit riksdagen

1. att under punkt D 1 till Skogsstyrelsen för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 23 061 000 kr.,

2. att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1981/82 under

a. punkt D 2 till Bidrag till skogsvårdsstyrelserna beräkna ett förslagsanslag av 86 681 000 kr.,

b. punkt D 3 till Kursverksamhet för skogsbrukets rationalisering m. m. beräkna ett förslagsanslag av 3 620 000 kr.,

c. punkt D 4 till Bidrag till skogsvård m. m. beräkna ett förslagsanslag av 120 000 000 kr.,

3. att under punkt D 5

a. medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 30 000 000 kr. till byggande av skogsvägar,

b. medge att under budgetåret 1981/82 statlig garanti lämnas för lån till byggande av skogsvägar med sammanlagt högst 11 000 000 kr.,

c. till Stöd för byggande av skogsvägar för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 000 kr.,

4. att under punkt D 6 till Främjande av skogsvård m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

I proposition 1980/81: 136 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen

dels att anta förslagen till

1. lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelsernas egendom,

2. lag om upphävande av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser,
3. lag om upphävande av lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet,
4. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
5. lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,

dels att

6. godkänna de riktlinjer för skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter och organisation som förordats i propositionen,

7. bemyndiga regeringen att vidta de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att omorganisationen skall kunna genomföras,

dels att

1. under punkt D 1 till Skogsstyrelsen för budgetåret 1981/82 utöver i proposition 1980/81: 100 bilaga 13 förslaget förslagsanslag anvisa ytterligare 150 000 kr.,

2. under punkt D 2

a. medge att skogsstyrelsen får disponera en rörlig kredit av 15 000 000 kr. i riksgäldskontoret,

b. till Skogsvårdsstyrelserna för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

3. under punkt D 3 till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 100 151 000 kr.,

4. under punkt D 4 till Skogsvårdsstyrelserna: Frö- och plantverksamhet för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

5. under punkt D 5

a. godkänna vad i propositionen förordats om statsbidrag till anläggning av skogsfröplantager,

b. till Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 41 000 000 kr.,

6. under punkt D 6 till Skogsvårdsstyrelserna: Avlyftning av lån för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.,

7. under punkt D 7

a. godkänna vad i propositionen förordats om bidrag till återväxtåtgärder i Norrlands inland och för tillvaratagande av klenvirke,

b. medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 214 500 000 kr. till skogsvård m. m.,

c. till Bidrag till skogsvård m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 000 kr.

Motionerna

De under allmänna motionstiden 1981 väckta motionerna är:

1980/81: 321 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen under bil. 13 D 2, Bidrag till skogsvårdsstyrelserna, beslutar anvisa ett med 50 000 000 kr. till 136 681 000 kr. förhöjt belopp.

1980/81: 852 av Eric Holmqvist m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att skogsbruksplaner upprättas förslagsvis med början i Skåne.

1980/81: 1376 av Karl Leuchovius och Arne Svensson (båda m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för skydd av skogsplanter som innebär att DDT åter tillåts.

1980/81: 1471 av Sven Aspling m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att bidrag för särskilda skogsvårdsinsatser skall kunna utgå för stödberättigad verksamhet i Värmlands län under budgetåren 1981/82–1983/84.

1980/81: 1746 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om ett skogsvårdsprogram som syftar till att skogsvårdslagens målsättning rörande en varaktig och hög virkesavkastning kan uppfyllas i enlighet med vad i motionen anförts.

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om sådan ändring i skogsvårdslagen att ett lönsamhetskriterium återinförs i denna lag.

1980/81: 1752 av Ingegerd Elm m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vikten av en välplanerad utbyggnad och förbättring av skogsbilvägnätet i Jönköpings län.

1980/81: 1771 av Per Petersson m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om snabba åtgärder i syfte att nyttja offertmetoden för att möjliggöra ökade uttag av skog.

2. att riksdagen begär att regeringen i enlighet med vad som anförts i motionen vidtar åtgärder för att öka möjligheterna till skogskomplettering för mindre jordbruk i Norrlands inland.

1980/81: 1773 av Martin Segerstedt m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar hos regeringen begära att en utredning tillsätts med uppgift att utreda underlag och riktlinjer för behövlig skogsareal för att säkerställa ett rationellt skogsbruk.

De med anledning av proposition 1980/81: 136 väckta motionerna är:

1980/81: 2021 av Olof Palme m. fl. (s) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 1–12), att riksdagen beslutar

1. att hos regeringen begära förslag om obligatoriska skogsbruksplaner i enlighet med vad som anförts i motionen.

2. att begära att regeringen framlägger förslag till lagstiftning i anslutning till skogsbruksplanerna i enlighet med vad som anges i motionen.

3. att hos regeringen begära förslag om en ändring av 6 § skogsvårdslagen i enlighet med vad som anges i motionen.

4. att hos regeringen begära förslag om beredskapslagstiftning på skogsområdet i enlighet med vad som anges i motionen.

5. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående ökade insatser för att stimulera avverkningar och skogsvård i Norrlands inland.

6. att till Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter för budgetåret 1981/82 anvisa ett jämfört med regeringens förslag med 8 500 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 108 651 000 kr.,

7. att till Bidrag till skogsvård m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett jämfört med regeringens förslag med 34 500 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 224 500 000 kr.,

8. att till Stöd till byggande av skogsvägar för budgetåret 1981/82 anvisa ett jämfört med regeringens förslag med 24 200 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 54 200 000 kr.,

9. att hos regeringen begära en utvärdering av erfarenheterna av stödet till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd.

10. att begära att regeringen snarast tillkallar en utredning med uppgift att pröva de former för styrning i syfte att uppnå en bättre skogsvård, jämnare avverkning och tryggare sysselsättning som förordas i motionen.

11. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående långsiktiga virkesavtal.

12. att hos regeringen begära intensifierade insatser för att förbättra ägostrukturen inom skogsbruket i enlighet med vad som anges i motionen.

1980/81: 2046 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen under D 3, Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter, beslutar anvisa ett med 25 000 000 kr. till 125 151 000 kr. förhöjt belopp.

1980/81: 2050 av Hans Wachtmeister (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att frö- och plantförsörjningen skall administreras i enlighet med statskontorets förslag.

Inkommen skrivelse

I ärendet har inkommit en skrivelse till utskottet från allmänningssutredningen (Jo 1979: 04).

Utskottet

Omorganisation av skogsvårdsstyrelserna

I proposition 1980/81: 136 föreslås en modernisering av skogsvårdsstyrelsernas organisation. Samtidigt föreslås att styrelserna ombildas till statliga regionala organ med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. Propositionen bygger i organisationsavsnittet på förslag som framlagts av skogsadministrativa utredningen.

Utskottet vill i likhet med föredraganden erinra om att skogsvårdsstyrelserna f. n. endast i ett avseende skiljer sig formellt från statliga myndigheter. Styrelserna och inte staten är ägare till de flesta av de fastigheter som styrelserna disponerar. I andra avseenden har skogsvårdsstyrelserna getts arbetsuppgifter som annars inte ankommer på andra än statliga myndigheter. Ett exempel är tillsynen enligt den nya skogsvårdslagen som ger

skogsvårdsstyrelserna vittgående bemyndiganden att ingripa mot enskilda personer och ge föreskrifter om statliga myndigheters verksamhet med skogsbruk, allt i en utsträckning som inte var möjlig enligt den gamla lagen.

Som anförs i propositionen motiverar inte minst det senare förhållandet att skogsvårdsstyrelserna görs till helstatliga regionala organ i en samlad skogsvårdsorganisation med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. I en helstatlig organisation kan nuvarande formella problem av organisatorisk och ekonomisk art undvikas eller lösas på ett enkelt sätt samtidigt som de fördelar tas till vara som följer med en icke statlig organisation.

Utskottet tillstyrker sålunda att skogsvårdsstyrelserna ombildas till statliga regionala organ med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. Härigenom får skogsvårdsstyrelserna i förhållande till skogsstyrelsen samma ställning som t. ex. lantbruksnämnderna till lantbruksstyrelsen. Härav följer att lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser kan upphävas. Det får sedan ankomma på regeringen att i stället utfärda en förordning med instruktion för skogsvårdsstyrelserna. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag att staten med stöd av särskild lagstiftning övertar skogsvårdsstyrelsernas samtliga tillgångar och skulder utan att någon särskild ersättning lämnas för tillgångarna.

Skogsvårdsstyrelsernas uppgifter

Skogsvårdsstyrelserna bör enligt propositionen vidta eller hos skogsstyrelsen föreslå de åtgärder som behövs för att åstadkomma en ändamålsenlig utveckling av skogsnäringen samt svara för att samhällets skogspolitik omsätts i praktiskt handlande. Skogsvårdsstyrelsernas uppgifter preciseras till följande, nämligen tillsyn enligt skogsvårdslagen, förmedling av statlig stöd till skogsbruket, aktiv rådgivning och upplysning i syfte att främja ett rationellt skogsbruk, medverkan i den yttre rationaliseringen av skogsfastigheter, medverkan i skogsbrukets frö- och plantförsörjning samt medverkan i den regionalpolitiska och fysiska planeringen. Vidare innebär förslaget att styrelserna i den utsträckning medel och personal medger bör bistå skogsägare med skogsbruksplaner, skogsvårdsåtgärder och andra åtgärder som bidrar till en god skogshushållning. Med samma förutsättningar i fråga om medel och personal föreslås att arbetsmarknadsmyndigheterna bistås med skogliga och dessa näraliggande beredskapsarbeten samt andra myndigheter i frågor inom styrelsernas verksamhets- och kompetensområden.

För egen del anser utskottet att regeringens förslag är väl avvägt. Det innebär bl. a. en betoning av skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna som en samlad organisation med gemensamt mål. Samtidigt tillgodoses behovet av lokal och regional anpassning genom kombinationen av myndighetsuppgifter och uppdragsverksamhet.

Vad nu har sagts innebär bl. a. att utskottet delar regeringens uppfattning om att myndighetsuppgifterna bör vara det centrala i verksamheten.

samtidigt som uppdragsverksamheten har betydelse för det samlade skogsvårdsarbetet i landet.

Skogsbrukets frö- och plantförsörjning

I propositionen föreslås i fråga om frö- och plantverksamheten att den statliga skogsvårdsorganisationen som sådan och inte den enskilda skogsvårdsstyrelsen ges till uppgift att, i den utsträckning det behövs med hänsyn till andra producenters produktion, tillgodose skogsbrukets behov av skogsodlingsmaterial av sådant slag som behövs för att riktlinjerna för skogspolitiken skall kunna följas.

Det i propositionen framlagda förslaget, som bl. a. bygger på en samordning av skogsvårdsstyrelsernas nuvarande verksamhet på frö- och plantförsörjningens område, finner utskottet ändamålsenligt. Utskottet anser därför att det bör genomföras.

I propositionen föreslås en ansvarsfördelning mellan skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna i enlighet med en modell som skogsadministrativa utredningen närmare berört i sitt slutbetänkande (Ds 1980: 1, s. 80–82). Förslaget föranleder ingen erinran från utskottets sida.

I motion 2050 påpekas att regeringens förslag innebär att den centrala ledningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet på frö- och plantförsörjningens område skall inordnas i skogsstyrelsen. Motionären framhåller i nämnda sammanhang att det inte framgår av propositionen hur detta skall ske med klar gränsdragning mellan styrelsens myndighetsfunktion och kommersiella verksamhet, trots att denna gränsdragning är av största vikt från rättssäkerhetssynpunkt. Motionären hänvisar till att statskontoret i sitt remissyttrande i ärendet betonat denna angelägenhet och därvid anfört bl. a. följande.

Den centrala ledningen föreslås av utredningen inordnad i skogsstyrelsen. Denna verksamhet bör enligt statskontorets mening där förläggas till en separat enhet då verksamhetens kommersiella karaktär skiljer sig från skogsstyrelsens verksamhet i övrigt. Enheten bör ledas av en chef som bör vara direkt underställd skogsstyrelsens ledning. De ekonomiadministrativa uppgifterna bör skötas av den administrativa enheten, som debiterar frö- och plantverksamheten kostnaderna för denna service. De myndighetsuppgifter som finns inom frö- och plantverksamheten, som t. ex. importlicensgivningen, bör förläggas till annan enhet inom styrelsen. På så sätt undviker man att samma tjänstemän, som handhar frö- och plantverksamhetens import av skogsodlingsmaterial, också beviljar importlicenser för egen och andra importörers del av dessa produkter.

Enligt motionärens mening bör riksdagen besluta att frö- och plantförsäljningen skall administreras i enlighet med statskontorets yttrande.

Utskottet anser givetvis i likhet med motionären att det är viktigt att det blir en klar gränsdragning mellan skogsstyrelsens myndighetsfunktion och styrelsens kommersiella verksamhet i nu förevarande avseende. Det torde

dock ankomma på regeringen eller, efter regeringens bestämmande, skogsstyrelsen att närmare besluta i denna fråga. Det får förutsättas att utformningen av skogsstyrelsens verksamhet i berörda hänseende kommer att bli sådan att en intressekonflikt av det slag som befaras av motionären inte skall behöva uppkomma.

Mot angiven bakgrund finner utskottet motion 2050 inte böra föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Skogsvårdsstyrelsernas organisation

Enligt utskottets mening är det i propositionen framlagda organisationsförslaget ändamålsenligt. Utskottet anser därför att det bör kunna följas.

Utskottet förordar sålunda bl. a. att varje skogsvårdsstyrelse liksom hittills bör ha ett län som sitt verksamhetsområde. Sammansättningen av och uppgifterna för skogsvårdsstyrelsernas styrelse bör också vara i huvudsak oförändrade. En länsjägmästare bör leda och samordna skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Däremot bör det inte längre finnas någon särskild tjänst som biträdande länsjägmästare. I stället bör en ställföreträdare förordnas för viss tid.

I skogsvårdsstyrelsens organisation bör det finnas en skogsvårdsenhet, en planenhet samt i de flesta skogsvårdsstyrelser en ekonomiadministrativ och en personaladministrativ enhet. Under skogsvårdsenheten bör den lokala organisationen sortera. Länsjägmästaren bör till sitt förfogande ha ett sekretariat.

Organisationsindelningen bör i viss utsträckning anpassas med hänsyn till förhållandena i det enskilda länet. Så t. ex. bör de skogsvårdsstyrelser som bedriver frö- och plantproduktion ha en särskild enhet för sådan verksamhet. Om det är ändamålsenligt bör skogsvårdsenheten delas upp i två enheter för skilda geografiska områden i de allra största skogslänen. De personal- och ekonomiadministrativa frågorna bör organiseras med hänsyn till skogsvårdsstyrelsens storlek. Dessa anpassningar liksom frågor om arbetsuppgifternas specifika fördelning på enheter ankommer det på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att besluta om.

Skogsvårdsstyrelsernas fastigheter

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag i fråga om skogsvårdsstyrelsernas fasta egendom. Detta innebär bl. a. att skogsvårdsstyrelserna i fortsättningen bör ha tillgång till endast sådana fastigheter som kan sägas vara av värde för att styrelserna skall kunna fullgöra de uppgifter de är ålagda. Skogsvårdsorganisationen bör i första hand få behålla kontorsfastigheter och fastigheter som används i frö- och plantverksamheten. När det gäller övriga fastigheter bör skogsstyrelsen få i uppdrag att pröva behovet i varje enskilt fall och om så anses aktuellt föranstalta om försäljning. I sammanhanget bör bl. a. kunna beaktas att landstingen kan behöva viss skogsmarksareal för den undervisning de bedriver.

Skogsvårdsstyrelsernas finansiering

Skogsvårdsorganisationens verksamhet bör som anges i propositionen finansieras enligt den s. k. uppdragsmodellen. Staten bör svara för samtliga kostnader för styrelsernas myndighetsuppgifter. Uppdragsverksamheten bör bedrivas med full kostnadstäckning och dess taxor fastställas av skogsstyrelsen efter samråd med RRV.

Skogsstyrelsen bör ha det totala resultatansvaret för verksamheten samt fastställa budgetar för de olika skogsvårdsstyrelserna och för frö- och plantverksamheten. Behovet av lokal anpassning av verksamheten tillgodoses genom att skogsvårdsstyrelserna ges möjligheter att besluta inom de budgetramar som skogsstyrelsen fastställer.

Med hänsyn till frö- och plantverksamhetens speciella karaktär och till att ansvarsfördelningen är något avvikande från övrig uppdragsverksamhet bör den enligt propositionen redovisas särskilt.

Utskottet har för sin del inte någon invändning mot att finansieringssystemet utformas på i propositionen föreslaget sätt.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen dels antar i propositionen framlagda lagförslag, dels godkänner de riktlinjer för skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter och organisation som förordats i propositionen samt bemyndigar regeringen att vidta de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att omorganisationen skall kunna genomföras.

Anslagsfrågor

Anslagen för nästa budgetår under avsnittet Skogsbruk behandlas dels i proposition 1980/81: 100 bil. 13 (budgetpropositionen), dels i proposition 1980/81: 136 om skogsvårdsstyrelsernas organisation, m. m. Anslagen behandlas i det följande i den ordning de upptas i statsbudgeten.

D 1 Skogsstyrelsen

I budgetpropositionen har regeringen föreslagit att under denna rubrik 23 061 000 kr. anvisas till skogsstyrelsen för budgetåret 1981/82. Medel för verksamheten har därvid beräknats med utgångspunkt i huvudförslaget.

Med hänsyn till att en omorganisation av skogsvårdsstyrelserna kräver omläggning och förbättring av vissa administrativa rutiner bedöms i proposition 1980/81: 136 skogsstyrelsens AR-verksamhet behöva en tillfällig förstärkning. Anslaget föreslås därför tillföras ytterligare 150 000 kr.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag och tillstyrker alltså en sammanlagd anslagsanvisning av 23 211 000 kr. för nu ifrågavarande ändamål.

D 2 Skogsvårdsstyrelserna

Under anslaget tas upp ett formellt belopp av 1 000 kr. till skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet exkl. frö- och plantverksamheten. På anslaget, som är nytt, skall redovisas all verksamhet vid skogsvårdsstyrelserna utom frö- och plantverksamheten.

Förslagen under denna punkt föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således också att skogsstyrelsen t. v. får disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av 15 milj. kr. för att täcka vissa tillfälliga behov av likvida medel i den löpande driften av uppdragsverksamheten och av frö- och plantverksamheten.

D 3 Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter

Som under förevarande punkt redovisas har skogsstyrelsen i sin anslagsframställning föreslagit att resurserna för myndighetsuppgifter för nästa budgetår utökas. Sålunda föreslås att medel redovisas för 134 000 tjänstgöringsdagar vilket är en ökning med 32 000 dagar i förhållande till innevarande budgetår.

Skogsstyrelsen bedömer att verksamheten med beredskapsarbeten kommer att dominera uppdragsverksamheten även under budgetåret 1981/82. Verksamheten bedöms komma att få samma inriktning som hittills. Målet är att tillgodose länsarbetsnämndernas önskemål så långt som möjligt. Skogsstyrelsen bedömer vidare att förvaltningsuppdragen i fråga om naturreservat kommer att öka samt att planeringsuppdrag m. m. på naturvårdsområdet kommer att få ungefär oförändrad omfattning. Uppdragsverksamheten riktad till skogsägare bedöms öka på samtliga områden.

Skogsstyrelsens förslag i fråga om verksamhetens allmänna inriktning under nästa budgetår kan föredraganden i huvudsak godta. Han bedömer dock att ökningen av myndighetsuppgifternas omfattning måste begränsas och utgår därför i sina anslagsberäkningar från huvudförslaget.

Utskottet finner inte anledning motsätta sig föredragandens bedömning i nu förevarande avseende och tillstyrker därför att under denna anslagsrubrik förs upp ett förslagsanslag av 100 151 000 kr.

Utskottets ställningstagande innebär bl. a. att utskottet avstyrker de motionsyrkanden om ytterligare förstärkningar m. m. som framställts i motion 2021 (yrkandena 5 och 6) och i motion 2046. Som framgår av den sistnämnda motionen har ifrågavarande motionärer med denna motion frånträtt tidigare under den allmänna motionstiden i år framställt yrkande i motion 321 om ökat anslag till skogsvårdsstyrelserna. Inte heller denna motion bör sålunda föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd.

D 4 Skogsvårdsstyrelserna: Frö- och plantverksamhet

D 5 Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar

D 6 Skogsvårdsstyrelserna: Avlyfning av lån

I proposition 1980/81: 136 under dessa anslagsrubriker framlagda förslag kan utskottet biträda. Likaså anser utskottet att riksdagen bör godkänna att statsbidrag på sätt som framgår av propositionen (s. 27–28) skall kunna utgå till kostnaderna för anläggning av skogsfröplantager i huvudsak i enlighet med ett program som skogsstyrelsen redovisat.

Rubricerade anslag bör alltså föras upp med resp. 1 000 kr., 41 milj. kr. och 33 milj. kr.

D 7 Bidrag till skogsvård m. m.

Från detta anslag bekostas bidrag till skogsodling på nedlagd jordbruksmark, särskilda skogsvårdsåtgärder inom det skogliga stödområdet, skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd, dikning, skogsbruksplaner och åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Vidare bekostas översiktliga skogsinventeringar från anslaget. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1979: 792) om statligt stöd till skogsbruket och kungörelsen (1974: 472) om statsbidrag till skogsvård i norra Sverige (omtryckt 1979: 793).

Föredragande statsrådet tar under förevarande punkt först upp frågan om skogsavverkningarnas omfattning. Under den högkonjunktur som har rått för skogsindustriprodukter under de allra senaste åren har industrin till skillnad från tidigare haft brist på virkesråvara. Denna brist har inneburit att avsättningsmöjligheterna på vår exportmarknad inte har kunnat utnyttjas fullt ut.

I proposition 1980/81: 136 framhålls att den skogspolitik som antogs av riksdagen våren 1979 inrymmer ett skogsproduktionsprogram som skall göra det möjligt att långsiktigt avverka tillräckligt med virke för en skogsindustri med 1970-talets kapacitet (prop. 1978/79: 110, JoU 1978/79: 30, rskr 1978/79: 387). Programmet förutsätter visserligen en trädslagssammansättning och en skogsvård som inte har förverkligats ännu. Men de tillfälliga variationer i avverkningens omfattning som är tillåtna gör att dessa begränsningar i sig inte har kunnat hindra en för skogsindustrin lämplig avverkning. Inte heller de bestämmelser som finns i skogsvårdslagen (1979: 429) och som skall garantera en långsiktig hushållning med våra skogar, de s. k. ransoneringsreglerna, har getts en sådan utformning att de kan anses hindra en avverkning av önskvärd storlek. Under den närmaste tioårsperioden är det sålunda teoretiskt möjligt att slutavverka ca 8 miljoner ha motsvarande 35 % av skogsmarksarealen eller ca 30 normala årsavverkningar.

För att stimulera till ökad avverkning har riksdagen beslutat om olika åtgärder. Så t. ex. infördes för år 1979 ett särskilt bidrag till gallring av skog på enskilda mindre fastigheter (prop. 1978/79: 199, JoU 1978/79: 38, rskr 1978/79: 427, SFS 1979: 486). Bidraget förlängdes sedermera ytterligare ett halvår (prop. 1979/80: 101 s. 17, JoU 1979/80: 28, rskr 1979/80: 166, SFS 1980: 67). Våren 1980 beslutade riksdagen vidare om förmånligare regler

för insättning på skogskonto i fråga om skogsintäkter under år 1980 och första hälften av år 1981 (prop. 1979/80: 173, SkU 1979/80: 58, rskr 1979/80: 399, SFS 1980: 389). Även omläggningen av skogsbeskattningen våren 1979 hade avverkningsstimulerande inslag (prop. 1978/79: 204, SkU 1978/79: 54, rskr 1978/79: 392, SFS 1979: 500 och 501). För innevarande avverkningsårsong har virkespriserna höjts och prissättningsystemet i viss utsträckning lagts om.

I propositionen erinras om att det i den allmänna debatten har förts fram en rad förslag till åtgärder för att öka skogsavverkningarna. Till dessa hör en radikal omläggning av skogsbeskattningen och lagreglerad avverkningsskyldighet. Även andra förslag har diskuterats.

Orsakerna till bristande aktivitet i avverkningarna kan enligt föredraganden vara många. Ingen enstaka åtgärd kan därför lösa problemet. Därför har en särskild kommitté, virkesförsörjningsutredningen (I 1979: 18), fått i uppdrag att ge förslag till åtgärder för att påverka utbudet av virkesråvara. Utredningen beräknas redovisa sina förslag senare i år.

Trots att frågan om virkesutbudet sålunda är av komplicerad natur och behöver utredas ytterligare anser föredraganden att det finns starka skäl att redan nu vidta vissa åtgärder. Enligt hans mening kan de åtgärder som föreslås i propositionen vidtas utan att utredningens förslag föregrips.

De förslag som sålunda åsyftas avser dels generella statsbidrag till vissa återväxtåtgärder i Norrlands inland, dels ökade bidrag till skogsbruksplaner. Syftet härmed är att stimulera till avverkning där lönsamheten är ringa eller obefintlig. Vidare föreslås införande av statsbidrag för tillvaratagande av klenvirke.

Vad gäller *stödet till vissa återväxtåtgärder i Norrlands inland* föreslås i proposition 1980/81: 136 att staten skall kunna lämna bidrag till fullständiga återväxtåtgärder efter slutavverkning som utförs fr. o. m. i år. För att få i gång återväxtåtgärder redan i år bör bidrag som hänförs till nya hyggen få användas för åtgärder på likvärda äldre hyggen. Bidraget bör begränsas till det skogliga stödområdets inre zon. Det bör kunna uppgå till högst 90% av godkänd kostnad i det område som enligt skogsvårdslagen har förklarats som svärföryngrat och med högst 60% i resten av zonen. Bidraget skall enligt regeringens förslag kunna utgå endast till enskilda personer. I övrigt bör gälla tillämpliga bestämmelser i förordningen (1979: 792) om statligt stöd till skogsbruket. Föredraganden beräknar kostnaderna för detta bidrag till 35 milj. kr. inkl. skogsvårdsstyrelsernas administrationskostnader. Stödet föreslås utgå t. o. m. budgetåret 1982/83 varefter en utvärdering bör ske.

I motion 2021 framhåller motionärerna att de finner att syftet med det i propositionen förordade stödet är välmotiverat. De anser dock att stödet för att få avsedd effekt bör utgå till alla skogsägarkategorier. Därför bör enligt motionen ytterligare 10 milj. kr. användas för detta ändamål.

I anslutning till förevarande avsnitt av regeringsförslaget har

allmänningsskogsägarna (Jo 1979: 04) i skrivelse till utskottet anförde vissa synpunkter på det föreslagna stödet. Utredningen, som enligt sina direktiv har till uppgift att göra en fullständig översyn av speciallagarna rörande allmänningsskogsägarna i Norrland och Dalarna samt häradsallmänningarna i Mellansverige, anser det böra klarläggas dels att de föreslagna stödmöjligheterna skall gälla inom hela den inre zonen sådan denna definieras i 4 § förordningen 1979: 792, dvs. inte bara i där uppräknade delar av Norrland utan också i Lima och Transtrands församlingar i Malungs kommun och i Idre och Särna församlingar i Älvdalens kommun, dels att bidrag skall kunna beviljas också till allmänningsskogsassociationer för återväxtåtgärder på marker de har inom den inre zonen.

Som framhålls i proposition 1980/81: 136 är man i Norrlands inland i stor utsträckning hänvisad till skogsodling efter slutavverkning. Mot bakgrund av kostnaderna härför och med hänsyn till att avverkningen som sådan ger ett obetydligt överskott är det naturligt att vissa angelägna avverkningar inte kommer till stånd. Utskottet anser därför för sin del motiverat att staten här temporärt går in med särskilda stödåtgärder. Det i propositionen framlagda förslag om statsbidrag till vissa återväxtåtgärder, som nyss redovisats, finner utskottet lämpligt och väl avvägt. Utskottet tillstyrker således att regeringens förslag godkänns av riksdagen.

Stödet bör enligt utskottets mening kunna medverka till en ökad avverkning och på längre sikt en ökad skogsproduktion. Stödet bör ses som en stimulans att snabbt åstadkomma en ökning av virkesutbudet. Därmed stärks skogsindustrins råvarubas och underlaget för sysselsättning och service förbättras i både inlandet och kustlandet. Därtill kommer som framhålls i propositionen de klart positiva effekterna på vår handelsbalans som en minskad import av virke och en ökad skogsindustriproduktion ger.

Vad nu anförts innebär att utskottet i likhet med föredraganden anser att bidraget bör utgå endast till enskilda personer och att utskottet alltså tar avstånd från förslaget i motion 2021 att bidraget bör utgå till alla skogsägarkategorier. Utskottet vill bl. a. starkt sätta i fråga om en dylik utvidgning av den bidragsberättigade kretsen kan rymmas inom den av motionärerna för ändamålet beräknade merkostnaden av 10 milj. kr. Med all sannolikhet skulle medelsbehovet bli avsevärt mycket större. Som också framhålls i propositionen har exempelvis domänverket och i viss utsträckning även andra större skogsägare möjlighet att omfördela överskott från andra områden till det skogliga stödområdets inre zon. Vidare bör de norrländska skogsindustribolagen kunna bära marginalkostnaderna för virke från dessa områden bättre än kostnaderna för t. ex. importerat virke.

Med anledning av den av allmänningsskogsägarna väckta frågan om med uttrycket enskilda personer skall kunna avses även allmänningsskogsassociationer i vissa fall får utskottet anförda följande.

Det genom riksdagens beslut år 1974 införda statsbidraget till skogsvård i norra Sverige utgår efter viss högre procentsats till enskild skogsägare än

till annan skogsägare. Någon närmare precisering av vad som avses med enskild skogsägare lämnas inte vare sig i riksdagsbeslut eller i bidragsförordningen (SFS 1974: 472). Enligt vad utskottet erfarit har man vid tillämpningen i vissa fall medgivit att allmänningar tillerkänts bidrag enligt den för enskilda personer gällande procentsatsen, i andra fall inte. Praxis har sålunda varit växlande.

När det gäller vissa andra under senare tid införda eller förordade stödformer, speciellt avsedda för det enskilda skogsbruket, har emellertid detsamma närmare definierats som bestående av fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser som redovisar intäkt av skogsbruk. Detta gäller bl. a. de bestämmelser om tillfällig stimulans av skogsavverkningar, m. m. som infördes av riksdagen år 1979 och det förslag om extra avdrag för vissa skogsuttag som regeringen i vår framlagt i proposition 1980/81: 118 och som f. n. i berörd del bereds av skatteutskottet.

Enligt utskottets mening förefaller det naturligt att man vid tillämpningen av här angivna stödformer avsedda för det enskilda skogsbruket följer en enhetlig praxis. Detta talar för att man vid den närmare utformningen av de bidragsbestämmelser som skall gälla för den i proposition 1980/81: 136 förordade bidragsformen avgränsar kretsen bidragsberättigade på sätt som angivits i exempelvis proposition 1980/81: 118 i berört avseende.

Utskottet saknar tillräckligt underlag för att kunna bedöma om förhållandena i förekommande fall kan vara sådana att särskilda omständigheter motiverar att här berört statsbidrag undantagsvis tillerkänns även en allmänningsassociation. Det bör emellertid ankomma på regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, på skogsstyrelsen att närmare bestämma i hithörande frågor.

Att det förordade statsbidraget bör avse åtgärder inom det skogliga stödområdets hela inre zon står enligt utskottets mening fullt klart.

Det i propositionen framlagda förslaget om s. k. *klenvirkesstöd* innebär att bidrag under en begränsad tid skall kunna utgå för att stimulera skogsägarna att ta ut klenvirke ur skogen i huvudsak i samband med viss röjning och gallring av skog. Som förutsättning för bidrag bör bl. a. gälla följande. Röjningen eller gallringen skall främja skogens utveckling och ske i bestånd där röjningskravet enligt 9 § skogsvårdslagen (1979: 429) inte var uppfyllt den 1 januari 1980 eller där första gallring av olika skäl inte hade blivit gjord. Vidare bör gälla att tillvaratagandet av klenvirket är olönsamt utan bidrag. Slutligen bör virket komma till användning antingen som bränsle eller i den utsträckning det är lämpligare, som råvara i skogsindustrin. Dessa förutsättningar innebär bl. a. att det kommer att ställas krav på viss minsta och högsta mängd tillvarataget virke för att bidrag skall kunna utgå.

Bidraget bör i princip utgå till kostnaderna för själva tillvaratagandet av virket. Av praktiska skäl kan det emellertid vara lämpligt att beräkna det på annat sätt, t. ex. med utgångspunkt i kostnaden för själva röjnings- eller

gallringsåtgärden. Bidrag bör sålunda kunna utgå till alla skogsägare med högst 30 % av godkänd kostnad för åtgärden. I likhet med vad som gäller för andra bidrag till skogsbruket bör i syfte bl. a. att minimera administrationskostnaderna bidraget kunna räknas om till arealbidrag eller på annat sätt. Stödet bör utvärderas efter två år varefter ställning får tas till om det skall finnas kvar. Under budgetåret 1981/82 bör klenvirkesbidrag få beviljas intill ett belopp av 40 milj. kr. inkl. administrationskostnader.

Utskottet vill i likhet med föredraganden betona angelägenheten av att man utnyttjar så mycket som möjligt av det virke som produceras. Som sägs i propositionen måste vi söka förhindra det resursslöseri som det innebär att lämna kvar sådant röjningsvirke m. m. i skogen som kan användas inom skogsindustrin eller som bränsle. Ett snabbt ökat tillvaratagande är därför angeläget bl. a. som ett led i energipolitiken. Från skogspolitisk synpunkt är det vidare av vikt att ta till vara röjningsvirket bl. a. för att försämra förutsättningarna för insektshärjningar.

Utskottet finner regeringens förslag om klenvirkesstöd väl värt att pröva och har för sin del inte något att erinra mot den i propositionen förordade utformningen av stödet. Utskottet tillstyrker alltså att för nästa budgetår klenvirkesbidrag får beviljas intill ett belopp av 40 milj. kr. inkl. administrationskostnader. Med stöd av bidraget bör som anförs i propositionen uppemot 3 miljoner kubikmeter kunna tas till vara samtidigt som en inte oväsentlig sysselsättningseffekt nås.

Vad utskottet här anfört innebär bl. a. att utskottet inte delar den i motion 2021 framförda uppfattningen att stödet borde konstrueras så att det begränsas till sådant virke som sänds vidare till industrin.

Det ankommer på regeringen eller efter regeringens bemyndigande skogsstyrelsen att meddela de särskilda föreskrifter som föranleds av bifall till vad utskottet nu har förordat.

Enligt propositionen bör en satsning på *skogsbruksplaner* kunna medverka till ett ökat utbud av virke. I syfte att påskynda verksamheten med framtagningen av sådana planer föreslås att bidragsramen för dessa ökas med 2 milj. kr. till 3,5 milj. kr. Samtidigt bör enligt regeringens förslag ramen för översiktliga skogsinventeringar på vilka skogsbruksplanerna bygger ökas med 3 milj. kr. till 13 milj. kr.

Utskottet delar uppfattningen att skogsbruksplaner erfarenhetsmässigt skapar ett större intresse hos skogsägarna för skogsbruket på deras fastigheter. Skogsbruksplanernas betydelse underströks också i samband med att riksdagen år 1979 fastställde nu gällande riktlinjer för skogspolitiken, m. m. Utskottet vill därför tillstyrka regeringens förslag om en ökad satsning på ifrågakvarande planer. Regeringens ramberäkningar i fråga om såväl verksamheten med skogsbruksplaner som med översiktliga skogsinventeringar föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Den ytterligare uppräknad av ramarna med 2 resp. 5,5 milj. kr. som skulle bli följden av bifall till i motion 2021 framförda yrkanden i nu berörda avseenden är utskottet således inte berett biträda.

De i motion 2021 gjorda beräkningarna bygger bl. a. på att skogsbruksplaner skall vara obligatoriska för varje skogsfastighet av betydelse. För mindre fastigheter bör enligt motionen en skogsbruksplan kunna omfatta flera fastigheter. Yrkanden om upprättande av sådana planer framförs också i den vid årets början väckta motionen 852.

Utskottet vill erinra om att motionsvis framförda krav på obligatoriska skogsbruksplaner tidigare avvisats av riksdagen, såväl då riksdagen år 1979 fattade sitt skogspolitiska beslut (JoU 1978/79: 30) som senare (JoU 1979/80: 34).

I proposition 1978/79: 110 om riktlinjer för skogspolitiken framhölls sålunda att skogsbruksplaner, mer eller mindre detaljerade, var nödvändiga för att få till stånd ett aktivt och rationellt brukande av skogsmarken i landet. Jordbruksministern fann det därför angeläget att varje skogsägare skaffade sig en plan som innehöll uppgifter om åtminstone de skogsvårdsåtgärder som krävs enligt lag och om lämplig avverkning. Enligt regeringens förslag borde även i fortsättningen statligt stöd kunna utgå till enskilda skogsägare för kostnaderna för skogsbruksplaner. Det var angeläget att varje skogsägare skaffade sig en skogsbruksplan. Jordbruksministern ansåg därför att det som förutsättning för att statlig stöd skulle utgå borde krävas att skogsägaren hade en skogsbruksplan. Till en början borde det dock enligt propositionen vara tillräckligt med en förteckning över nödvändiga skogsvårdsåtgärder och lämpliga avverkningar under de närmaste åren. Utskottet anförde i detta sammanhang bl. a.(s. 53):

Utskottet anser för sin del att de förslag rörande skogsbruksplaner som läggs fram i propositionen i stort sett är väl avvägda. Utskottet delar dock den uppfattning som kommer till uttryck i motionerna 2274 och 2275, att det ej bör vara nödvändigt med skogsbruksplan för de minsta fastigheterna. Utskottet anser för sin del att förutsättningarna för att få statligt stöd på sikt skall vara, att det finns en skogsbruksplan för alla brukningsenheter med en produktionsförmåga som överstiger den vid sådana mindre brukningsenheter, som enligt vad utskottet i det föregående anför bör kunna lämnas utanför skogsvårdslagens ransoneringskrav. För dessa enheter bör en enkel förteckning över nödvändiga skogsvårdsåtgärder alltid vara tillfyllest. Det väsentliga syftet med skogsbruksplanerna, nämligen att få till stånd ett effektivt och smidigt planeringsinstrument för skogshanteringen bör med den av utskottet förordade uppläggningsen bli tillräckligt tillgodosett. Regeringens förslag i nu förevarande avseende bör med här förordad ändring godtas. I överensstämmelse härmed föreslår utskottet att motionerna 2278 och 2281, såvitt nu är i fråga, inte föranleder någon riksdagens ytterligare åtgärd.

I enlighet med riksdagens beslut har i 5 § förordningen (1979: 792) om statligt stöd till skogsbruket föreskrivits att stöd till skogsvårdsåtgärder utgår endast om det för brukningsenheten i fråga upprättas en skogsbruksplan. För brukningsenheter på vilka det enligt vedertagna bedömningsnormer inte kan produceras större virkesmängd än 100 kubikmeter om året

eller efter skogsvårdsstyrelsens medgivande i särskilda fall, får skogsbruksplanen ersättas av en förteckning över behövliga skötselåtgärder. De redovisade bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 1980.

Enligt utskottets mening har i nu aktuella motioner inte förebragts några skäl som ger anledning för riksdagen att ändra sitt tidigare ställningstagande i förevarande fråga. Utskottet avstyrker således motion 852 och motion 2021 yrkandena 1 och 2.

Enligt den under detta anslag i propositionen uppförda sammanställningen beräknas rambeloppet för bidrag till *skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd* för nästa budgetår till 30 milj. kr.

I motion 2021 föreslås att anslaget för nu nämnda ändamål höjs med 10 milj. kr. till 40 milj. kr. Detta bör enligt motionärerna stimulera till en ökad avverkning och ge ett värdefullt tillskott till virkesförsörjningen främst i Norrlands inland. En utvärdering av hittills gjorda erfarenheter av stödet bör enligt motionärernas mening ske inför nästa års budgetbehandling.

Utskottet vill vitsorda att avverkning och beskogning av sämre skogar är viktiga åtgärder för att snabbt få en högre produktion. Det är därför angeläget att bidrag utgår till restaurering av dessa dåligt utnyttjade marker. Särskilt i Norrlandslänen är behovet av bidrag stort. I avvaktan på större erfarenhet av verksamheten främst i södra Sverige har emellertid skogsstyrelsen föreslagit att rambeloppet för skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd tas upp med oförändrat 30 milj. kr. för nästa budgetår. Regeringens förslag har som framgår av det föregående utformats i enlighet härmed. Utskottet finner ingen anledning att frångå skogsstyrelsens och regeringens bedömning i denna fråga och tillstyrker alltså propositionen i förevarande del. Någon sådan uppräknings av anslaget som i sammanhanget föreslagits i motion 2021 kan utskottet således ej biträda. Inte heller finner utskottet tillräckliga skäl att redan nu påyrka en sådan utvärdering av ifrågavarande stödform som föreslås i motionen. Denna avstyrks därför i förevarande del (yrkande 9).

Inte heller i övrigt finner utskottet något att invända mot i propositionen gjorda medelsberäkningar under denna punkt, vilket bl. a. innebär att utskottet förordar att ramen för bidrag till dikning för nästa budgetår beräknas till 8 milj. kr. En ökning av ramen till 15 milj. kr. i enlighet med vad som förordas i motion 2021 finner sig utskottet således inte kunna tillstyrka.

Sammanlagt innebär utskottets nu redovisade ställningstaganden att utskottet biträder regeringens förslag att det för budgetåret 1981/82 tas upp en sammanlagd ram av 214,5 milj. kr. för bidrag till skogsvård m. m. För utbetalning under anslaget bör i enlighet med propositionen beräknas 190 milj. kr. I motion 2021 framfört yrkande om en ytterligare uppräknings av anslaget med sammanlagt 34,5 milj. kr. avstyrks således.

I motion 2021 har utöver yrkanden om ändringar i direkt anslutning till proposition 1980/81: 136 framförts en rad förslag om åtgärder av skilda slag

i syfte att förbättra virkesförsörjningen. De åsyftade förslagen avser bl. a. en skärpning av bestämmelserna i 6 § skogsvårdslagen om avverkning av överårig skog och införande av en beredskapslagstiftning på skogsområdet beträffande avverkningsplikt i vissa fall. Vidare föreslås att en utredning prövar vissa i motionen närmare angivna former för styrning i syfte att uppnå en bättre skogsvård, jämnare avverkning och tryggare sysselsättning. I motionen diskuteras i nämnda sammanhang ett kombinerat avgifts- och stödsystem samt vissa ändringar i skogsbeskattningen. Slutligen framförs förslag om vissa riktlinjer för förhandlingar och långtidsavtal på virkesmarknaden.

Samtliga nu redovisade förslag har under senare år vid olika tillfällen diskuterats av riksdagen. Därvid har bl. a. konstaterats att en rad åtgärder av bl. a. skogspolitisk och skattepolitisk natur vidtagits eller planeras i syfte att komma till rätta med hithörande problem. Vidare har hänvisats till det omfattande utredningsarbete rörande frågan om ytterligare insatser som pågått på förevarande område. Mot denna bakgrund har riksdagen lämnat motionsyrkandena i fråga utan bifall.

Som i det föregående anförts beräknas virkesförsörjningsutredningen senare i år redovisa sina förslag till åtgärder för att påverka utbudet av virkesråvara. I avvaktan på resultatet av utredningens överväganden finner utskottet nu liksom tidigare berörda motionsyrkanden inte böra påkalla någon riksdagens ytterligare åtgärd. Motion 2021 avstyrks därför i förevarande delar (yrkandena 3, 4, 10 och 11).

Enligt motion 2021 är ett av de största hindren för möjligheten att driva ett rationellt skogsbruk den stora ägosplittring som enligt motionärerna kännetecknar privatskogsbruket. Det är därför enligt motionärernas mening angeläget att regeringen vidtar sådana åtgärder att lantmäteriverket kan intensifiera sina insatser för förbättrad ägostruktur.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att riksdagen år 1977 med anledning av en motion i ämnet uttalade att det borde prövas om inte en mera aktiv fastighetsbildning kan bidra till att förverkliga uppsatta mål för strukturuomvandlingen inom jord- och skogsbruket (CU 1976/77: 27. rskr 1976/77: 227). På uppdrag av regeringen har lantmäteriverket i samråd med lantbruksstyrelsen upprättat promemorian Aktivare fastighetsbildning för strukturuomvandlingen inom jord- och skogsbruket. I promemorian föreslås bl. a. vissa ändringar i bestämmelserna om gemensamhetsskog i 6 kap. fastighetsbildningslagen. Promemorian har remissbehandlats och ärendet bereds f. n. inom regeringskansliet.

Någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida med anledning av motion 2021 i denna del (yrkande 12) synes under angivna förhållanden inte påkallad.

I motion 2021 behandlas bl. a. också konkurrensen mellan skogsindustrin och värmeproducenterna om skogsråvara. Motionen har i denna del hänvisats till näringsutskottet för beredning. Jordbruksutskottet vill hänvi-

sa till att utskottet berört nyssnämnda fråga i sitt yttrande till näringsutskottet med anledning av proposition 1980/81: 90 om riktlinjer för energipolitiken (JoU 1980/81: 4 y).

D 8 Stöd till byggande av skogsvägar

De i budgetpropositionen bilaga 13 med D 2, D 3 och D 4 betecknade anslagen har i proposition 1980/81: 136 ersatts med sex olika anslag, betecknade med D 2 t. o. m. D 7. Beteckningarna för de i budgetpropositionen uppförda anslagen till stöd till byggande av skogsvägar och till främjande av skogsvård bör i konsekvens härmed ändras till D 8 resp. D 9.

Enligt budgetpropositionen bör för budgetåret 1980/81 tas upp en sammanlagd ram av 30 milj. kr. för bidrag till byggande av skogsvägar. Hänsyn har därvid tagits till behovet av medel för vägtekniska försök och till att skogsvårdsstyrelsernas kostnader för administration av stödet bör täckas inom angivna ramar. För utbetalning under anslaget beräknas ett belopp av 30 milj. kr.

Vad här förordats innebär att bidragsramen fr. o. m. nästa budgetår minskas med 5 milj. kr. samtidigt som ramen för statlig lånegaranti ökas med samma belopp.

Regeringens förslag motsvarar vad som hösten 1980 förutskickades i proposition 1980/81: 20 om besparingar i statsverksamheten, m. m. och som då inte föranledde någon erinran från utskottets sida. Utskottet finner inte heller nu någon anledning till invändning mot förslaget och tillstyrker därför proposition 1980/81: 100 i nu berörd del. Förslaget i motion 2021 om ytterligare medelsanvisning med 24,2 milj. kr. för ändamålet avstyrks i enlighet härmed.

I den under allmänna motionstiden väckta motionen 1752 yrkas på att riksdagen uttalar sig för utbyggnad och förbättring av skogsbilvägnätet i Jönköpings län.

Utskottet vill med anledning härav framhålla att det ankommer på skogsstyrelsen att göra en avvägning mellan de olika länens vägbyggnadsbehov och på grundval därav fördela tillgängliga bidragsramar så ändamålsenligt som möjligt på de olika skogsvårdsstyrelserna. Det får givetvis förutsättas att styrelsen vid sina överväganden härvidlag noga beaktar även sådana synpunkter som exempelvis framförs i nu förevarande motion.

Något särskilt uttalande från riksdagens sida med anledning av motion 1752 finner sig utskottet mot denna bakgrund inte böra förorda.

D 9 Främjande av skogsvård m. m.

Detta anslag används för särskilda utredningar och undersökningar i syfte att främja bl. a. skogsvården och arbetsmiljön inom skogsbruket.

Utskottet tillstyrker föredragandens förslag att anslaget för nästa budgetår tas upp med oförändrat 1 milj. kr.

Övrigt

Utskottet har funnit lämpligt att i förevarande sammanhang även behandla vissa under allmänna motionstiden i år väckta motioner i olika frågor rörande skogsbruket. Utskottet får därvid anföra följande.

Enligt motion 1376 bör riksdagen hos regeringen begära förslag om regler för skydd av skogsbruksplantor som innebär att DDT åter tillåts.

Riksdagen lämnade senast förra året ett motsvarande yrkande utan bifall under hänvisning till att resultatet av den år 1979 tillsatta utredningen om användningen av kemiska medel i jord- och skogsbruket (Jo 1979:09) borde avvaktas. Den i år väckta motionen i ämnet bör enligt utskottets mening av samma skäl lämnas utan åtgärd.

Enligt motion 1471 bör riksdagen besluta att bidrag för särskilda skogsvårdsinsatser skall kunna utgå för stödberättigad verksamhet i Värmlands län under budgetåren 1981/82–1983/84. I motion 1468 – huvudmotion till den här behandlade motion 1471 – framhålls dels behovet av tillväxtstimulerande åtgärder i det värmländska skogsbruket, dels behovet av tillkommande sysselsättningstillfällen. I motionen förordas att Torsby kommun kvarstår i den inre zonen av det skogliga stödområdet även efter den 1 juli 1984 samt att statligt stöd till skogsvårdsåtgärder utgår även utanför Torsby kommun.

Riksdagen fattade år 1974 beslut om ett särskilt program för stöd till intensifierad skogsvård i norra Sverige, m.m. (prop. 1974:61, JoU 1974:16, rskr 1974:217). Verksamheten som igångsattes som en temporär åtgärd i avvaktan på resultatet av 1973 års skogsutredning, planerades för en tioårig upprustningsperiod, alltså t. o. m. budgetåret 1983/84. 1979 års skogspolitiska beslut innebar vissa ändringar beträffande gränsdragningen för det regionalpolitiskt motiverade stödet till skogsvård m.m. Beslutet innebar emellertid också att 1974 års program i första hand borde fullföljas.

Bestämmelserna rörande de år 1979 beslutade stödformerna återfinns i förordningen (1979:792) om statligt stöd till skogsbruket, medan de närmare föreskrifterna beträffande det år 1974 införda stödet återfinns i förordningen (1979:793) om ändring i kungörelsen (1974:472) om statsbidrag till skogsvård i norra Sverige. Enligt den förstnämnda förordningen lämnas stödet till skogsvård dels som ett allmänt stöd i hela landet, dels som ett regionalt stöd inom ett skogligt stödområde. Sistnämnda område indelas i en inre och en yttre zon. Såvitt avser Värmlands län omfattar det regionala stödet endast Torsby kommun, som ingår i det skogliga stödområdets yttre zon. Nyssnämnda del av Värmland ingår enligt förordningen (1979:793) också i det område som omfattas av det särskilda stödet till intensifierade skogsvårdsinsatser enligt 1974 års program.

Yrkandet i motion 1471 synes innebära dels att hela Värmlands län under budgetåren 1981/82–1983/84 borde omfattas av stödområdesbestämmelserna, dels att det särskilda programmet för intensifierad skogs-

vård i norra Sverige borde, såvitt avser Torsby kommun, utsträckas att gälla även efter den 30 juni 1984. Utskottet får med anledning härav erinra om att nyssnämnda program ursprungligen planerades för en tioårsperiod som skulle upphöra den 1 juli 1984. Någon ändring härutinnan ifrågasattes inte när riksdagen år 1979 antog nu gällande skogspolitiska riktlinjer. Tillräcklig grund för ett beslut redan nu av riksdagen om förlängning av tiden för ifrågavarande stödverksamhet helt eller delvis anser utskottet inte föreligga. Vad i övrigt gäller den år 1979 beslutade nya stödområdesindelningen vill utskottet framhålla att det bakom beslutet låg noggranna bedömningar av skogsutredningen rörande förutsättningarna för skogsproduktion i olika områden av landet. Utskottet är med hänsyn till det nu anförda inte berett tillstyrka motion 1471. Det kan erinras om att riksdagen förra året lämnade ett liknande motionsyrkande utan bifall (JoU 1979/80: 29, p. 19).

Enligt motion 1746 bör riksdagen av regeringen begära förslag om ett skogsvårdsprogram som syftar till att skogsvårdslagens målsättning rörande en varaktig och hög virkesavkastning kan uppfyllas. Riksdagen bör också begära förslag om sådan ändring i skogsvårdslagen att ett lönsamhetskriterium återinförs i denna lag. Det äsyftade skogsvårdsprogrammet bör enligt motionen sammanfattningsvis innefatta åtgärder för förbättrade möjligheter att anlägga ny skog, bättre beståndsvård, ökad skogsdikning samt ökad skogsgödsling. I motionen anförts att en bättre balans än vad som f.n. råder måste skapas mellan å ena sidan målsättningen för vårt lands skogsbruk och å andra sidan medlen att nå detta mål.

Utskottet vill erinra om att den nya skogsvårdslagen endast varit i kraft i något mer än ett år. Det synes därför vara för tidigt att nu dra några särskilda slutsatser om effektiviteten när det gäller tillämpningen av de nya och skärpta krav på skogsvårdsåtgärder, som där införts. Vad gäller frågan om införandet av ett lönsamhetskriterium i skogsvårdslagen vill utskottet erinra om att detta spörsmål ingående diskuterades i samband med 1979 års skogspolitiska beslut (JoU 1978/79: 30, s. 20–21) och då avvisades av riksdagen. Någon ny omständighet som skulle tala för en ändrad ståndpunkt i frågan från riksdagens sida har inte redovisats.

Med hänsyn till vad nu anförts och med hänvisning jämväl till pågående överväganden inom virkesförsörjningsutredningen och utredningen om användningen av kemiska medel i jord- och skogsbruket vill utskottet föreslå att riksdagen lämnar motion 1746 utan ytterligare åtgärd.

Enligt motion 1771 bör riksdagen hos regeringen hemställa om snabba åtgärder i syfte att använda offertmetoden för att möjliggöra ökade uttag av skog kring den s. k. skogsodlingsgränsen. Vidare yrkas på åtgärder för att öka möjligheterna till skogsplantering för mindre jordbruk i Norrlands inland.

Utskottet får erinra om att riksdagen år 1977 beslöt att lokaliseringsstöd skulle kunna lämnas enligt offertprincipen (prop. 1976/77: 100 bil. 17 s. 88,

AU 1976/77: 23, rskr 1976/77: 296). Det innebär att det företagsekonomiska intresset kan förenas med det samhällsekonomiska genom att staten på offert från ett företag betalar särskild ersättning till företaget för att det vidtar åtgärder i regionalpolitiskt syfte som staten önskar att företaget skall göra. Beslutet innebär att metoden fick användas bl. a. i samband med ansträngningarna att förbättra sysselsättningsmöjligheterna i Norrbotten.

Den s. k. skogsodlingsgränsen berördes i förenämnda proposition 1978/79: 110 om riktlinjer för skogspolitiken m. m. Som där redovisades (s. 34) finns denna gräns endast på den mark i norra Sverige som förvaltas av domänverket. Den drogs upp i början av 1950-talet. Domänverket har bedömt att det ovanför denna gräns t. v. är så biologiskt och ekonomiskt tvivelaktigt att bedriva skogsbruk att någon sådan verksamhet inte skall förekomma. Undersökningar pågår för att finna lösningar på dessa problem. Resultaten kan inte väntas de närmaste 20 åren. Med stöd av skogsvårdslagen har för övrig mark i norra Sverige dragits upp den s. k. gränsen för svårförnyad skog. Avverkning ovanför denna gräns får ske först efter tillstånd av skogsvårdsstyrelsen. Sådant tillstånd brukar ges om inga återväxtproblem väntas uppstå eller om en försiktig avverkning kan göras, s. k. fjällskogsblädning. Den avgjort största markägaren i dessa områden är staten. Men det finns också enskilda mindre skogsägare som har hela sitt skogsinnehav där och är beroende av detta för sin försörjning. Visst skogsbruk inom området är också av betydelse för sysselsättningen lokalt. Att helt hindra avverkning förefaller därför inte rimligt. Genom det nyss nämnda kravet på tillstånd kan allvarliga missgrepp undvikas i tid. Genom att länsstyrelsen också underrättas om planerade avverkningar föreligger ytterligare möjligheter att ingripa i de fall där naturvårdsintresset är särskilt starkt.

Utskottet har tidigare dels i anslutning till behandlingen av proposition 1978/79: 127 om åtgärder för att främja sysselsättningen i Norrbotten, dels i samband med 1979 års beslut om riktlinjer för skogspolitiken haft tillfälle att diskutera motionsyrkanden av liknande karaktär som det nu föreliggande. Utskottet har därvid anfört att – i den mån områden finns där utifrån nyss redovisade synpunkter acceptabla skäl kan anföras för vidtagande av skogsbruksåtgärder av antytt slag – utskottet givetvis inte haft något emot att möjligheterna härtill prövas. I sammanhanget har emellertid erinrats om att det enligt gällande riktlinjer för det s. k. offertsystemet ankommer på regeringen att i varje särskilt fall besluta i sådana frågor. Motionerna i ämnet har med hänsyn härtill inte ansetts böra påkalla någon särskild riksdagens åtgärd.

Vad härefter angår förslaget i motion 1771 om möjligheter till viss skogskomplettering för mindre jordbruk vill utskottet erinra om att riksdagen nyligen vid behandlingen av årets budgetproposition godkänt ett förslag av regeringen att öka den rörliga kredit av 200 milj. kr. som lantbruksstyrelsen disponerar i riksgäldskontoret för större förvärv av mark från

domänverket och skogsbolag med 50 milj. kr. Den mark lantbruksorganisationen här förvärvat bör givetvis kunna utnyttjas för bl. a. i motion 1771 angivet ändamål. I sammanhanget vill utskottet även erinra om att riksdagen förra året (JoU 1979/80: 47 och 49) uttalade sig för att en mera övergripande och parlamentariskt förankrad översyn av stödet till jordbruket i norra Sverige borde företas. Arbetet med utformande av direktiv för denna utredning har nyligen slutförts. Det kan enligt vad utskottet erfarit förutsättas att i utredningens uppdrag kommer att innefattas även en prövning i vilken utsträckning tillskott av skog kan lämnas i norra Sverige genom aktiva åtgärder från statens sida.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet motion 1771 inte påfordra någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Kombinationen jord- och skogsbruk behandlas också i motion 1773, vari hemställs att en utredning tillsätts med uppgift att utreda underlag och riktlinjer för behövlig skogsareal för att säkerställa ett rationellt skogsbruk.

Enligt vad utskottet inhämtat har en liknande framställning av länsstyrelsen och lantbruksnämnden i Västernorrlands län i november 1979 prövats av regeringen utan att föranleda någon åtgärd. Såväl lantbruksstyrelsen som skogsstyrelsen hade avstyrkt förslaget. Bl. a. hänvisades till den stora variationen i förutsättningarna såväl mellan som inom olika delar av landet.

Inte heller utskottet finner, bl. a. med hänsyn till kommande utredning om stöd till jordbruket i norra Sverige, tillräckliga skäl att påfordra någon utredning av det slag som föreslås i motion 1773. Den avstyrks därför.

I detta betänkande behandlade propositioner och motioner föranleder, i den mån de inte särskilt berörts i det föregående, inte någon erinran eller något särskilt uttalande från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar förslagen till
 - a. lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelsernas egendom,
 - b. lag om upphävande av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser,
 - c. lag om upphävande av lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet,
 - d. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
 - e. lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,
2. att riksdagen godkänner de riktlinjer för skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter och organisation som regeringen förordat,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de övergångså-

- gärder och åtgärder i övrigt som behövs för att omorganisationen skall kunna genomföras.
4. beträffande *administration av skogsbrukets frö- och plantförsörjning*
att riksdagen lämnar motion 1980/81: 2050 utan åtgärd.
 5. att riksdagen till *Skogsstyrelsen* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 23 211 000 kr.,
 6. att riksdagen medger att skogsstyrelsen får disponera en rörlig kredit av 15 000 000 kr. i riksgäldskontoret,
 7. att riksdagen till *Skogsvårdsstyrelserna* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
 8. beträffande *ökade insatser för att stimulera avverknings m. m. i Norrlands inland*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 5,
 9. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1980/81: 2021 yrkande 6 och motion 1980/81: 2046 till *Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 100 151 000 kr.,
 10. beträffande *bidrag till skogsvårdsstyrelserna*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 321,
 11. att riksdagen till *Skogsvårdsstyrelserna: Frö- och plantverksamhet* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
 12. att riksdagen godkänner vad i proposition 1980/81: 136 förordats om statsbidrag till anläggning av skogsfröplantager,
 13. att riksdagen till *Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 41 000 000 kr.,
 14. att riksdagen till *Skogsvårdsstyrelserna: Avlyfning av lån* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.,
 15. beträffande *utvärdering av stödet till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 9,
 16. beträffande *obligatoriska skogsbruksplaner*
att riksdagen avslår
 - a. motion 1980/81: 852,
 - b. motion 1980/81: 2021 yrkandena 1 och 2,
 17. att riksdagen med avslag på motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, godkänner vad i proposition 1980/81: 136 förordats om bidrag till återväxtåtgärder i Norrlands inland och för tillvaratagande av klenvirke,
 18. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 214 500 000 kr. till skogsvård m. m.,
 19. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på

motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till skogsvård m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 190 000 000 kr..

20. beträffande *ändring av 6 § skogsvårdslagen*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 3.
21. beträffande *beredskapslagstiftning på skogsområdet*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 4.
22. beträffande *utredning om vissa styrmedel i skogspolitiken*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 10.
23. beträffande *långsiktiga virkesavtal*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 11.
24. beträffande *intensifierade insatser för att förbättra ägostrukturen inom skogsbruket*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 2021 yrkande 12.
25. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1980/81: 2021 yrkande 8, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 30 000 000 kr. till byggande av skogsvägar.
26. att riksdagen medger att under budgetåret 1981/82 statlig garanti lämnas för lån till byggande av skogsvägar med sammanlagt högst 11 000 000 kr..
27. att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1980/81: 2021 yrkande 8, såvitt nu är i fråga, till *Stöd till byggande av skogsvägar* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 30 000 000 kr..
28. beträffande *skogsbilvägnätet i Jönköpings län*
att riksdagen lämnar motion 1980/81: 1752 utan vidare åtgärd.
29. att riksdagen till *Främjande av skogsvård m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr..
30. beträffande *användningen av DDT i skogsbruket*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1376.
31. beträffande *särskilda skogsvårdsinsatser i Värmlands län*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1471.
32. beträffande *skogsvårdsprogram m. m.*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1746.
33. beträffande *utnyttjande av offertmetoden, m. m.*
att riksdagen lämnar motion 1980/81: 1771 utan vidare åtgärd.
34. beträffande *utredning om skogsareal*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 1773.

Stockholm den 23 april 1981

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s), Arne Andersson i Ljung (m), Börje Stensson (fp), Grethe Lundblad (s)*, Hans Wachtmeister (m), Sven Lindberg (s), Filip Johansson (c), Åke Wictorsson (s), Sven Eric Lorentzon (m)*, Gunnar Olsson (s)*, Håkan Strömberg (s), Esse Petersson (fp), Lennart Brunander (c) och Jan Fransson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1. Skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter m. m. (mom. 8 och 9)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "ytterligare åtgärd" bort ha följande lydelse:

I motion 2021 påpekas att regeringens förslag enligt vad skogsstyrelsen framhållit i sin anslagsframställning innebär att tillsynen enligt skogsvårdslagen måste begränsas i sådan utsträckning att det inte blir godtagbar effekt av detta styrmedel.

Motionärerna kan för sin del inte acceptera en sådan neddragning av resurserna att skogsvårdslagen inte kan fungera tillfredsställande i praktiken. Jordbruksministerns inställning i dessa frågor är enligt motionärerna både inkonsekvent och ansvarslös mot bakgrund av den akuta brist på virke till industrin som finns inom stora delar av landet. En bättre tillämpning av skogsvårdslagen i form av rådgivning och tillsyn måste enligt motionärernas mening utnyttjas fullt ut som ett verksamt medel att öka intensiteten i skogsvården och förbättra virkesförsörjningen. Motionärerna instämmer därvidlag med jordbruksministerns uttalande i proposition 1980/81:136, att det är viktigt att skogsvårdsstyrelserna verkar för att skogsägarna tar till vara de avverkningsmöjligheter som finns på deras fastigheter.

Mot bakgrund av det sagda föreslår motionärerna att antalet förrättningsdagar för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter ökas med 10000 dagar för budgetåret 1981/82. Vid fördelningen av dessa dagar på skogsvårdsstyrelserna bör särskild hänsyn tas till vissa ökade insatser för en bättre skogsvård i Norrlands inland.

I motionen erinras sålunda om att det i den nya skogsvårdslagen ställs krav på reproduktionsplikt av skogsbestånd med alltför låg slutenhet (§ 5:3). Skogsstyrelsen har nyligen med underlag från riksskogstaxeringen beräknat att nära 2 miljoner ha produktiv skogsmark med ett virkesförråd av cirka 110 miljoner m³ sk omfattas av dessa skogar. En stor del av dessa skogar finns i Norrlands inland. Styrelsen avser att lägga fast ett handlings-

program för skogsvårdsorganisationens arbete för avveckling av den s. k. § 5:3 – skogen. Motionärerna anser det vara mycket angeläget att detta arbete påskyndas från såväl virkesförsörjnings- som skogsvårdssynpunkt. Avvecklingen bör enligt motionärernas mening geografiskt prioriteras till områden med akut virkesbrist. Inom ramen för skogsvårdsorganisationens myndighetsuppgifter bör som tidigare nämnts särskilda resurser riktas till Norrlands inland. Härigenom kan även värdefulla arbetstillfällen skapas.

Utskottet kan för sin del ansluta sig till motionärernas här redovisade synpunkter. Detta innebär bl. a. att utskottet i likhet med motionärerna anser att utöver vad regeringen förordat 8.5 milj. kr. av medel som inflyter i form av skogsvårdsavgifter bör tillföras skogsvårdsstyrelserna för en ökning av antalet tjänstgöringsdagar med sammanlagt 10 000 dagar. Utskottet förordar därför att under denna anslagsrubrik förs upp ett förslagsanslag av 108 651 000 kr.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet tillstyrker de motionsyrkanden om ytterligare förstärkningar m. m. som framställts i motion 2021 (yrkandena 5 och 6) och som delvis även tillgodoser motion 2046. Som framgår – – – (lika med utskottet) – – – till skogsvårdsstyrelserna. Denna motion bör sålunda inte föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd.

dels utskottets hemställan under 8 och 9 bort ha följande lydelse:

8. *beträffande ökade insatser för att stimulera avverkningar m. m. i Norrlands inland*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 5,

9. att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motion 1980/81: 2021 yrkande 6 och med anledning av motion 1980/81: 2046 till *Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 108 651 000 kr..

2. Bidrag till skogsvård m. m. (mom. 15–19)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttranden som på s. 12 börjar med "Som framhålls" och på s. 13 slutar med "hithörande frågor" bort ha följande lydelse:

Som framhålls – – – (lika med utskottet) – – – särskilda stödåtgärder. Enligt utskottets mening bör emellertid stödet, för att få avsedd effekt, utgå till alla skogsägarkategorier. Vad utskottet anfört innebär bl. a. att även sådana allmänningsassociationer som anges i allmänningsutredning-

ens skrivelse bör omfattas av det förordade stödet. Utskottet delar sålunda den i motion 2021 anförda uppfattningen. Motionärernas förslag att ytterligare 10 milj. kr. på grund härav bör anvisas för nu ifrågavarande ändamål kan utskottet därför biträda. Beträffande svårigheterna att få godtagbara återväxter inom de s. k. svårföryngrade områdena vill utskottet erinra om de möjligheter som finns inom ramen för 1979 års skogspolitiska beslut att plantera contortatall. Riksdagens beslut innebar att plantering av sådan tall i första hand skulle användas i områden där det är svårt att med inhemska trädslag få en tillfredsställande föryngring.

dels den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "till industrin" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att ett av skogspolitikens mål är att skogsskötseln inriktas på en hög produktion av främst barrvirke av god kvalitet. Rönjning av plant- och ungskogar är tillsammans med ungskogsgallring de viktigaste åtgärderna i syfte att infria denna målsättning. Det är i denna fas av skogsvården som man kan påverka beståndens dimensions- och kvalitetsutveckling samt trädslagsblandningen. Med hänsyn till att det i skogsvårdslagen numera föreskrivs rönjningsplikt av dessa skogar förutsätter utskottet att nuvarande eftersläpning av rönjningsbehovet är ett övergångsproblem. För att förbättra de ekonomiska villkoren vid rönjning och ungskogsgallring ställer utskottet sig positivt till att man under en begränsad tidsperiod inför det s. k. klenvirkesstöd som på förslag av skogsstyrelsen nu förordas av regeringen. Enligt skogsstyrelsens bedömning bör ett sådant stöd leda till en förbättrad skogsvård och skogshygien. Stödet bör dock enligt utskottets mening konstrueras så att det endast utgår till sådant tillvarataget virke som sänds vidare till industrin. Utskottet delar sålunda den i motion 2021 uttryckta uppfattningen i denna fråga.

dels den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet delar" och på s. 16 slutar med "yrkandena 1 och 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar — — — (lika med utskottet) — — — skogspolitiken, m. m. Som framhålls i motion 2021 bör det för varje skogsfastighet av betydelse finnas en skogsbruksplan. För mindre skogsfastigheter bör en skogsbruksplan kunna omfatta flera fastigheter. Därigenom får man också ökade förutsättningar för en samverkan mellan ägarna också i själva avverkningsarbetet. Det skall inte vara överlämnat åt varje markägare att avgöra om en plan skall upprättas eller ej. De översiktliga skogsinventeringarna som nu har påbörjats är ett viktigt underlag för upprättandet av skogsbruksplaner för enskilda fastigheter. Skogsbruksplaner bör upprättas successivt under 1980-talet, efter hand som underlag i form av översiktliga skogsinventeringar växer fram. Dessa skogsinventeringar bör i första hand inriktas mot områden med eftersatt skogsvård och områden med uttalat besvärande virkesbrist för industrin.

Flera skäl talar för att statsbidrag bör utgå till upprättandet av skogsbruksplanerna. Ett är att skogsbruksplanerna enligt utskottets förslag skall omfatta alla fastigheter av betydelse för skogsbruket. Ett annat mycket viktigt skäl enligt utskottets mening är att man från statens sida givetvis förutsatt att skogsägarna i stort kommer att följa planerna, dvs. sköta skogen på ett planmässigt sätt när det gäller skogsvård och avverkning. Det torde också vara normalt att så sker. Tyvärr finns det emellertid flagranta exempel på motsatsen, där skogsägare underlåter att gallra och slutavverka enligt de riktlinjer som planerna anger. I sådana fall måste skogsvårdsmyndigheten ha möjlighet att ålägga vederbörande att inom en rimlig tidsperiod utföra de åtgärder som planen anvisar. En sådan möjlighet ligger helt i linje med utskottets uppfattning att ägande av skog förpliktar också till ett samhällsansvar för virkesförsörjningen till industrin.

I enlighet med vad utskottet nu anfört tillstyrker utskottet i motion 2021 framlagt förslag att totalt 18,5 milj. kr. anvisas för översiktliga skogsinventeringar och att totalt 5,5 milj. kr. anvisas till statsbidrag för fastighetsvisa skogsbruksplaner. Detta innebär en uppräkningsram för berörda ändamål med 5,5 milj. kr. resp. 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Vad utskottet här förordar torde i allt väsentligt även tillgodose syftet med den vid årets början väckta motion 852.

Det bör ankomma på regeringen att framlägga förslag om statligt stöd till sådana planer i enlighet med vad utskottet anfört. Det bör vidare ankomma på regeringen att snarast framlägga förslag om lagstiftning i enlighet med vad utskottet anfört beträffande skogsägare som åsidosätter skogsbruksplanens riktlinjer för avverkning.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av motion 852 och motion 2021 yrkande 1 och 2 anfört om obligatoriska skogsbruksplaner m. m.

dels den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — enlighet härmed. Med hänvisning till vad utskottet i det föregående anfört om skogsvårdslagens tillämpning på ifrågavarande dåligt utnyttjade marker med lågproducerande bestånd, s. k. § 5:3-skogar, föreslår emellertid utskottet att anslaget för ändamålet höjs med 10 milj. kr. till ett sammanlagt belopp av 40 milj. kr. Detta bör stimulera till en ökad avverkning och ge ett värdefullt tillskott till virkesförsörjningen främst i Norrlands inland. En utvärdering av hittills gjorda erfarenheter av stödet bör ske inför nästa års budgetbehandling. Vad utskottet anfört innebär att utskottet tillstyrker motion 2021 i denna del.

En ytterligare åtgärd för att bättre tillvarata skogsmarkens produktionsförmåga är skogsdikningen. Skogsstyrelsen har efter samråd med bl. a. länsstyrelserna beräknat att av den totala våtmarksarealen om ca 7 mil-

joner ha är 1,5 miljoner ha lämplig för dikning. Att göra dessa arealer, främst sumpskogar, produktiva skulle på sikt innebära ett värdefullt råvarutillskott. Ambitionsgraden i den långtidsplan som skogsstyrelsen redovisat beträffande skogsdikningen är något lägre än den skogsutredningen förordade men skulle motsvara en ökning med 15 000–20 000 ha i förhållande till senare års omfattning. Skogsstyrelsen äskar totalt 18 milj. kr. i bidrag för ändamålet. Utskottet vill i det sammanhanget erinra om den omfattande våtmarksinventering som naturvårdsverket på initiativ av riksdagen f. n. genomför. Det får förutsättas att erforderligt samråd sker med verket. Utskottet anser att riksdagen bör ställa sig bakom nämnda långtidsplan för skogsdikningen och tillstyrker därför det i motion 2021 framförda förslaget att totalt 15 milj. kr. anvisas för denna verksamhet. Det är 7 milj. kr. mera än vad regeringen föreslagit.

Sammantaget innebär utskottets nu redovisade ställningstaganden att utskottet föreslår att för budgetåret 1981/82 tas upp en sammanlagd ram av 249 milj. kr. för bidrag till skogsvård m. m. För utbetalning under anslaget bör i enlighet härmed beräknas 224,5 milj. kr., vilket innebär att utskottet biträder motion 2021 i förevarande del (yrkande 7).

dels utskottets hemställan under 15–19 bort ha följande lydelse:

15. *beträffande utvärdering av stödet till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 9,
16. *beträffande obligatoriska skogsbruksplaner*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 852 och motion 1980/81: 2021 yrkandena 1 och 2.
17. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, godkänner vad utskottet förordat om bidrag till återväxtåtgärder i Norrlands inland och för tillvaratagande av klenvirke.
18. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 249 000 000 kr. till skogsvård m. m.,
19. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1980/81: 2021 yrkande 7, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till skogsvård m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 224 500 000 kr.,

3. Nya medel i skogspolitiken m. m. (mom. 20 – 24)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Samtliga nu" och slutar med "(yrkandena 3, 4, 10 och 11)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion 2021 anförda uppfattningen att nuvarande krav i skogsvårdslagens 6 § på avverkning av gammal överårig skog är alltför lågt ställda. Först när beståndets tillväxt på grund av röta eller självgallring är mindre än hälften av vad ett nytt bestånd kan producera i genomsnitt kan skogsvårdsstyrelsen besluta att beståndet skall slutavverkas och ny skog anläggas. I sin nuvarande lydelse är denna lagparagraf i praktiken meningslös. Överårigheten bör i regel vara tillräcklig som kriterium för ett åläggande om avverkning. Till paragrafen bör knytas några undantag beträffande kvalitativt högvärdiga bestånd och bestånd som har hög löpande tillväxt och är utan skador (exempelvis täta timmerställningar av tall). Den av motionärerna föreslagna ändringen av 6 § skulle sannolikt medföra att avverkning kan framtvingas på fastigheter där ingen eller liten avverkning sker i dag. Den skulle dessutom inte minst utgöra en viktig markering i skogsvårdslagen att ägande av skog också är förenat med ett samhällsansvar för virkesförsörjningen till industrin. Utskottet föreslår därför att riksdagen hos regeringen begär en ändring av skogsvårdslagens 6 § i ovan angivet syfte.

Som framhålls i motion 2021 måste samhället effektivare styra utvecklingen inom skogsbruket. Nu tillgängliga medel – lagstiftning, statsbidrag, rådgivning etc. – räcker inte till för att möjligheterna att utnyttja den produktionsresurs som skogsmarken utgör tillvaratas. Utvecklingen i skogarna under 1970-talet har klart visat detta. Utskottet delar därför motionärernas uppfattning att effektivare styrmedel behövs för att genomföra skogspolitiken och garantera en bättre virkesförsörjning till industrin. Bl. a. bör regeringen skyndsamt framlägga förslag om en särskild beredskapslagstiftning på skogsområdet. Med rätt för regeringen att förordna om lagens tillämpning i händelse av virkesbrist bör en sådan beredskapslag kunna få en stor förebyggande verkan. Lagen bör utformas så att den kan användas av skogsvårdsstyrelserna i sådana enskilda fall där uppenbara försummelser föreligger. Lagen skall sålunda inte verka automatiskt, och den skall över huvud taget aldrig användas mot den skogsägare som sköter sin skog och tar sitt ansvar för virkesförsörjningen. Skogsstyrelsen bör i samråd med skogsvårdsstyrelserna bedöma hur stora virkesmängder man bör syfta till att få fram inom resp. län.

Utskottet vill vidare betona angelägenheten av att man inom ramen för en planerad råvaruförsörjning också har tillgång till ekonomiska styrinstrument för att påverka skogsägarnas avverkningar och skogsvårdsåtgärder. Utvecklingen har klart visat att enbart ekonomiska stimulanser i form av

statsbidrag till skogsägarna inte räcker till. Vad som behövs är ordentliga ekonomiska styrmedel som fungerar som en pådrivande faktor i framför allt skogsvården. Förslag till sådana har utretts i flera omgångar. 1973 års skogsutredning (SOU 1978: 6) föreslog privata skogsvårdskonton. Den skogspolitiska utredningen (SOU 1973: 14) föreslog ett kombinerat avgifts- och stödsystem.

Både den skogspolitiska utredningen och 1973 års skogsutredning påpekade att många av ägarna inom privatskogsbruket har bristande ekonomiska resurser för att kunna leva upp till skogsvårdslagens krav på en god skogsvård. Därför föreslog utredningarna olika avgifts- och bidragsformer.

Enligt utskottets uppfattning måste ekonomiska förutsättningar skapas för att trygga en tillfredsställande skogsvård på alla fastigheter. Utskottet vill för sin del framhålla att skogsvårdsavgiften kan vara en lämplig finansieringskälla för skogsvårdande åtgärder. Den är väl inarbetad och lätt-administrerad. Genom att använda skogsvårdsavgiften slipper man skapa nya finansieringsformer som riskerar att bli administrativt betungande.

Huvudprincipen bör vara, som skogsutredningen också framhållit, att skogsbruket skall bära sina egna kostnader, bortsett från det statliga stöd som motiveras av bl. a. regionalpolitiska skäl. Det viktiga är att systemet skapar verkliga garantier för att nödvändiga skogsvårdsåtgärder blir utförda.

Utskottet ställer sig bakom motionärernas krav på ett effektivt ekonomiskt styrmedel i skogspolitiken. Detta måste vara så uppbyggt att de grundläggande kraven på skogsvården, avverkningen och sysselsättningen tillgodoses. Vidare måste principen om ett självfinansierat skogsbruk ligga till grund för uppbyggnaden av ett sådant system. Skogsutredningens förslag om ett kombinerat avgifts- och stödsystem uppfyller flertalet av de krav som bör ställas på ett sådant system och kan därför enligt utskottets mening tjäna som god vägledning vid utformningen av ett nytt ekonomiskt styrinstrument.

Systemet bör i princip utformas så att de årligen beräknade kostnaderna för återväxt och röjning, minskat med det statliga stödet, tas ut via skogsvårdsavgifter och att alla investeringar i primärproduktion blir bidragsberättigade. Avgiften skall kunna varieras med hänsyn till andelen slutavverkningsbar skog exempelvis baserad på vid fastighetstaxeringen upptagen grov skogsprocent. Systemet bör vidare möjliggöra att avgiftsnivån efter beslut av riksdagen kan variera från år till år. Bidragsbelopp för återväxt och röjning fastställs årligen inom geografiskt lämpliga områden och med hänsyn till bonitetsklass. Skogsvårdsstyrelsen administrerar bidragen som bör vara schablonbelopp och kontrollerar verksamheten genom stickprov. Denna stickprovskontroll bör kunna samordnas med skogsvårdsstyrelsernas tillsyn av skogsvårdslagens efterlevnad och därigenom inte dra några extra kostnader. Även skogsbeskattningen är värd att pröva som ett aktivt medel i skogspolitiken. Även skogsbeskattningen bör

nämligen enligt utskottets mening ha en skogspolitisk målsättning. Förutom att avkastningen av skogen av rättviseskäl bör beskattas på samma sätt som annan avkastning bör skattereglerna därför utformas så att de främjar en jämn avverkning på en sådan nivå att sysselsättningen i skogen och inom de branscher som är beroende av skogsråvara tryggas. Detta kan ernås genom en årlig preliminär beskattning med avräkning i samband med avverkning. Lämpligt utformad kan en sådan modell innebära såväl ökad rättvisa i beskattningen som stimulans till avverkning i enlighet med vad som är motiverat från sysselsättningspolitiska och samhällsekonomiska utgångspunkter.

En eventuell omläggning av skogsbeskattningen kan självfallet komma att påverka utformningen av ett avgifts- och stödsystem. Likaså kan omvänt olika avgifter och stödformer påverka hur skattesystemet utformas. Dessa frågor bör därför enligt utskottets mening utredas i ett sammanhang. Utskottet föreslår därför att en särskild utredning tillkallas med uppgift att pröva ett avgifts- och stödsystem i enlighet med vad utskottet anfört som ett styrinstrument för en bättre skogsvård, jämnare avverkning och tryggare sysselsättning.

Med den situation när det gäller råvarutillgången som kommer att vara kännetecknande för skogsnäringen under den framtid vi kan överblicka finns som anförs i motion 2021 stor risk för betydande störningar i virkesförsörjningen. I likhet med motionärerna anser utskottet det då angeläget att regeringen i samverkan med parterna på virkesmarknaden drar upp riktlinjer för förhandlingar om långtidsavtal för priser och leveranser, som möjliggör tryggad råvaruförsörjning och en fortlöpande prisövervakning från statens sida.

Vad utskottet här anfört innebär att utskottet biträder de nu behandlade yrkandena i motion 2021 om nya medel i skogspolitiken. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av förevarande motionsyrkanden anfört (yrkandena 3, 4, 10 och 11).

dels den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med " Någon ytterligare " och på s. 18 slutar med " JoU 1980/81: 4 y) " bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka angelägenheten av att utredningsarbetet snarast leder till åtgärder som bl. a. möjliggör sådana intensifierade insatser för en förbättrad ägostruktur inom skogsbruket, som efterlyses i motion 2021 yrkande 12. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion 2021 behandlas bl. a. också konkurrensen mellan skogsindustrin och värmeproducenterna om skogsråvara. Motionen har i denna del hänvisats till näringsutskottet för beredning. Jordbruksutskottet vill hänvisa till de synpunkter på nyssnämnda frågor som anförts av utskottets

socialdemokratiska ledamöter i anslutning till utskottets yttrande till näringsutskottet med anledning av proposition 1980/81: 90 om riktlinjer för energipolitiken (JoU 1980/81: 4 y).

dels utskottets hemställan under 20–24 bort ha följande lydelse:

20. *beträffande ändring av 6 § skogsvårdslagen*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 3,
21. *beträffande beredskapslagstiftning på skogsområdet*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 4,
22. *beträffande utredning om vissa styrmedel i skogspolitiken*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 10,
23. *beträffande långsiktiga virkesavtal*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 11,
24. *beträffande intensifierade insatser för att förbättra ägostrukturen inom skogsbruket*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 2021 yrkande 12,

4. Stöd till byggande av skogsvägar (mom. 25, 27 och 28)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Regeringens förslag" och slutar med "böra förorda" bort ha följande lydelse:

Som framgår av budgetpropositionen förordar skogsstyrelsen i sin anslagsframställning att rambeloppet för statsbidrag till byggande av skogsvägar höjs från nuvarande 35 milj. kr. till 72,5 milj. kr. Styrelsen framhåller att vägnätet i Norrland är ofullständigt utbyggt. Stora arealer med övervägande avverkningsmogen skog finns på stort avstånd från befintliga vägar. En vägbyggnad påverkar enligt skogsstyrelsens mening direkt aktivitetsnivån i skogsbruket.

Enligt utskottets mening är det särskilt angeläget med fortsatt utbyggnad av skogsbilvägarna inom det skogliga stödområdets inre zon. Även i övriga delar av Norrland är detta angeläget. Utskottet föreslår med instämmande i skogsstyrelsens äskande att statsbidraget till skogsvägbyggnad inom det skogliga stödområdets inre zon höjs med 9,2 milj. kr. Anslaget till övriga

delar av landet, främst Norrland, bör ökas med 10 milj. kr. Utskottets förslag innebär att utskottet tillstyrker regeringens förslag med de ändringar som följer av ett bifall till motion 2021 i nu förevarande avseende (yrkande 8). En uppräknig av anslag och bidragsramar i enlighet med utskottets förslag bör vidare bl. a. vara ägnat att delvis tillgodose syftet med den under allmänna motionstiden väckta motionen 1752 om utbyggnad och förbättring av skogsbilvägnätet i Jönköpings län.

dels utskottets hemställan under 25, 27 och 28 bort ha följande lydelse:

25. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1980/81:2021 yrkande 8, såvitt nu är i fråga, medger att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 54 200 000 kr. till byggande av skogsvägar,
27. att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1980/81:2021 yrkande 8, såvitt nu är i fråga, till *Stöd till byggande av skogsvägar* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 54 200 000 kr.,
28. beträffande *skogsbilvägnätet i Jönköpings län* att riksdagen anser motion 1980/81:1752 besvarad med vad utskottet anfört,

5. Särskilda skogsvårdsinsatser i Värmland (mom. 31)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 19 som börjar med "Yrkandet i" och på s. 20 slutar med "(JoU 1979/80: 29, p. 19)" bort ha följande lydelse:

Yrkandet i — — — (lika med utskottet) — — — juni 1984. Utskottet anser i likhet med motionärerna att det föreligger ett behov av att nya sysselsättningsstillfällen skapas i Värmlands län. Utskottet ansluter sig därför till motionärernas uppfattning att hela Värmlands län under budgetåren 1981/82—1983/84 bör omfattas av stödområdesbestämmelserna, närmare bestämt reglerna för det skogliga stödområdets yttre zon. Härigenom kan statsbidrag lämnas till särskilda skogsvårdsåtgärder i länet, såsom fullständiga återväxtåtgärder, eftersatt röjning och gallring, dvs. åtgärder som närmare anges i 9§ förordningen om statligt stöd till skogsbruket. Likaså finns skäl att överväga motionärernas förslag att låta de särskilda bestämmelserna för intensifierad skogsvård i norra Sverige utsträckas att gälla även efter den 30 juni 1984 i vad avser Torsby kommun. Det bör ankomma på regeringen att utfärda de författningsbestämmelser som i sammanhanget erfordras. Vad utskottet anfört med anledning av motion 1471 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 31 bort ha följande lydelse:

31. beträffande *särskilda skogsvårdsinsatser i Värmlands län*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 1471,

6. Skogsvårdsprogram m. m. (mom. 32)

Arne Andersson i Ljung, Hans Wachtmeister och Sven Eric Lorentzon (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "ytterligare åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att, oaktat att den nya skogsvårdslagen endast varit i kraft en relativt sett kort tid, kan man dra särskilda slutsatser rörande effektiviteten när det gäller tillämpningen av denna lag. Likaså står det helt klart att frånvaron av ett lönsamhetskriterium inskriven i skogsvårdslagen är till men för skogsskötselns bedrivande. Ett i skogsvårdslagen klart uttalat lönsamhetskriterium bör enligt utskottets mening således återinföras.

När det gäller frågan om att inom ramen för vad som kan kallas ett allmänt skogsvårdsprogram – innebärande förbättrade möjligheter att anlägga ny skog, bättre beståndsvård, ökad skogsdikning samt skogsgödsling – skapar bättre balans mellan mål och medel i skogspolitiken så är det enligt utskottets mening synnerligen angeläget att förutsättningarna för en förbättrad skogsskötsel ökar. Detta är särskilt viktigt som skogsproduktionen nu är för låg i förhållande till vad som är möjligt. Betydelsen av en hög och kvalitetsmässigt god skogsproduktion har utskottet vid ett flertal tillfällen uttalat sig för. Särskilt har då skogens och skogsindustrins betydelse för vårt lands ekonomi framhållits. Denna betydelse snarare ökar än minskar i framtiden. Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av ett ambitiöst skogsvårdsprogram och tillstyrker således motion 1746.

dels utskottets hemställan under 32 bort ha följande lydelse:

32. beträffande *skogsvårdsprogram m. m.*
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 1746,

7. Utredning om skogsareal (mom. 34)

Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg och Jan Fransson (alla s) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 22 som börjar med "Enligt vad" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Motionärerna framhåller att det är av största betydelse för skogsnäringen att små och dåligt arronderade skogsskiften förs samman i rationella enheter. Det är samtidigt samhällsekonomiskt väsentligt att företagsstruktur och ägarförhållanden främjar ett rationellt skogsbruk samt en hög och jämn virkesproduktion och sysselsättning.

När det gäller kombinerade jord- och skogsbruksföretag bör huvudvikten i de områden som har goda förutsättningar för jordbruk läggas vid att företagen blir bärkraftiga i jordbruksdelen.

I de områden där förutsättningarna för jordbruk är svagare kan det av olika skäl vara svårt att bygga upp brukningsenheter med en omfattande jordbruksdel. Här kan i stället skogsbruket bli huvudnäringen med jordbruk som sysselsättningskomplement. Det har dock visat sig svårt att ange lämplig storlek av företagets skogsbruksdel.

För att belysa här nämnda frågor behövs enligt motionärens mening undersökningar samt företagsekonomisk och sysselsättningsmässig analys av olika former av driftsorganisation och mekanisering i privatskogsbruket. Beträffande kombinerade företag måste också bindningen till vissa årstider av olika arbeten i jordbruk och skogsbruk analyseras.

Utskottet finner för sin del sådana undersökningar angelägna. Dessa bör komma till stånd snarast och ske i samband med arbetet på en aktivare fastighetsbildning.

Vad utskottet anfört med anledning av motion 1773 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. beträffande *utredning om skogsareal*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1980/81: 1773.